

Avató – másodszor (is)

Előttem van a két meghívó, Utassy Dzsó rédicsi síremlékavatójára. Az MMA, az Írószövetség, a Pannon Írók Társasága és Rédics község önkormányzata fogott össze, hogy méltó módon adhassuk át a közvéleménynek, az irodalomszerető közönségnek a Kossuth-díjas költő szobrát. Újabb jeles ponttal gyarapítva a magyar irodalom helyrajzi térképét. Szunyogh Sándor, Pék Pál, Pécsi Gabriella után ő is elment, a rédicsi azylumból a temetőbe költözött. Ennek éppen három éve. Horváth Erzsébet, a költő felesége, a hagyaték ápolója gondolt először arra, hogy ne csak a sírjel, szobor is hirdesse: az itt nyugvó lélek a magyar irodalom kiválóságai közé emelkedett, amikor földi útja véget ért, s életműve lezárult.

Mihály Gábor Munkácsy-díjas szobrászművész, aki a költő baráti köréhez tartozott, szintén kezdeményezte egy ilyen portré-szobor elkészítését. Horváth Erzsébetben partnerre talált, s a szobor ez év elejére végleges formát kapott – gránitban őrizve a költő vonásait. S még valamivel teljesebbé tettük az avatóünnepséget az Utassy József emlékkönyv megjelentetésével, amelyben pályatársak, barátok vallanak róla, találkozásairól, emlékeikről. S a dátumot is kitűztük: 2013. március 15. Jó fél évig készítettük elő a programot, amelyet a szokatlanul kemény márciusi tél és hóvihár ellehetetlenített. Az Írószövetség elől a különbusz nem indulhatott el, az avatók – Vasy Géza irodalomtörténész, Mezey Katalin költő-szerkesztő és Szentmártoni János, az Írószövetség elnöke csak a tévé rendkívüli adásában beszélhettek szándékaikról, a meghiúsult ünnepségről.

Egy nappal a tervezett dátum után, március 16-án, szentmisét mutattak be a rédicsi Szentlélek római katolikus templomban a költő lelki üdvéért, Lendvai Zoltán rédicsi és Orsós Zoltán csákánydoroszlói plébánosok. Majd a szentmise után, szűk körben mégis felavattuk a havas, didergő tájban a síremléket. Tóth Lajos (akkor még alpolgármester), Horváth Erzsébet

Érkezés Rédicsre, a Magyar Művészeti Akadémia buszával

Lendvai Zoltán rédicsi és Orsós Zoltán csákánydoroszlói plébánosok az Utassy Józsefért bemutatott szentmisén, a Szentlélek római katolikus templomban

Orgona László és Tekán Kinga előadóművészek Utassy-verseket adnak elő a templomban

Horváth Erzsébet, a költő özvegye – a háttérben Mezey Katalin és Oláh János József Attila-díjas költők, a Kilencek tagjai a templomban

A szentmise résztvevői, bal oldalon Kő Pál Kossuth-díjas szobrászművész

Az ünnepség résztvevői elhelyezik koszorúikat, csokraikat

A szobornál tiszteleg Németh Péter Mikola és Konczek József költő, a Kilencek tagja

és jómagam tisztelegtünk az alkotás előtt. Aztán sor került a könyvbemutatóra is. Közreműködött Orgona László előadóművész – a költő verseinek autentikus megzenésítője – és Tekán Kinga. A körülmények ellenére mégis elégedetten távoztunk, hisz a környékbeliek szép számmal jelentek meg a temetőben és a művelődési házban rendezett irodalmi esten.

Később, némi töprengés után alakult ki a második avató dátuma és forgatókönyve. S tettük ezt augusztus 27-ére, a gyásznapi harmadik évfordulójára. Immár az időjárás is kegyesnek bizonyult: a második meghívóban jelzetek maradéktalanul megvalósultak. Író és költő barátaink felszállhattak a budapesti különbuszra, s szerencsésen megérkeztek Rédicésre. A szentmisén

Koncsek József helyezi el koszorúját, jól látható a szobor-síremlék felirata: IRNI

Két szobrászművész a síremléknél: Kő Pál és az alkotó, Mihály Gábor Munkácsy-díjas szobrászművész

Vasy Géza József Attila-díjas irodalomtörténész avatóbeszédét mondja

ismét a két plébános – egyébként Utassy József jó ismerősei –, Lendvai Zoltán és Orsós Zoltán imádkozott a költő lelki üdvéért. A misén közreműködött Orgona László, a liturgiához illő dalokkal. A temetőben Tóth Lajos polgármester, Mezey Katalin költő-szerkesztő, az MMA elnökségi tagja, valamint Vasy Géza irodalomtörténész, a Magyar Írószövetség elnökségi tagja méltatta a különleges eseményt. Mezey Katalin a Kilencek költői csoportja nevében is szólt, amelynek szakmai-baráti köréhez Utassy József mindvégig tartozott. Vasy Géza szerint a költő életműve „ezüst rabláncal” van a Parnasszushoz láncolva.

Kő Pál Kossuth-díjas szobrászművész meleg szavakkal méltatta kollégája munkáját. Orgona László és Tekán Kinga Utassy József megzenésített és gitár-kísérettel előadott verseivel idézte meg Dzsó szellemét. Jó hangulatú ebéddel zárult az ünnepség a Hetési csárdában, ahol a résztvevők megtekintették azt a film-összeállítást, amely az előkészületekről, a korábbi avatásról adott ízelítőt. Utassy József síremléke, a mű hátulsó részén lévő kereszt feliratával: IRNI – hirdeti a rédcisi temetőben egy tragikus sors és egy halhatatlan életmű végleges összekapcsolódását.

Lendvai Zoltán rédicsi pélébános megáldja a síremléket.
(A háttérben Horváth Erzsébet és Orgona László)

A magyar irodalmi topográfia újabb helyszínnel gazdagodott: Utassy József Kossuth-díjas költő síremlékével. A szobrász – és barát – talán arra a verssorára gondolt mintázás közben: „az én síromnak szája is mosolyog”. A költői ifjúkori, szokatlanul vidám, mosolyra húzódó arca tekint ránk a rédicsi temetőben. Az örökkévalóság igényével készült szobor – gránitból és márványból – anyagával is hirdeti: a magyar poézis jeles alkotója nyugszik itt. Sorsán az ÍRNI keresztjével.

Az ünnepség percei a temetőben (felső három kép)

A *Kilencek* csoportja barátjuk emlékmű-szobránál: Konczek József, Oláh János, Kovács István, Péntek Imre és Mezey Katalin. (Kiss Benedek betegsége miatt nem tudott részt venni az avatáson.)

A Hetési csárda ünnepségén: Tóth Lajos polgármester és Horváth Erzsébet.

A korábbi Utassy-megemlékezésekről készült film levetítése után baráti együttlét, koccintás a költő emlékére.

Bence Lajos

Tél van

*Üzenet Utassy Jóska
zúzmarás fáinak*

Tél van,
zúzmarás, zimankós,
és „farkasordító”,
csupa „csipke és fodor”

minden ág, hajlat,
és bokor.

A sírokon is
hó és zúzmará,

tündéri idő, semmi
kikeleti hang,

sem madárfütty,
csak verébraj
cincogó kacaj.

Hó menyasszony
várja kedvesét
titkos találkájuk
a temetőkert,
siralomházi magány,
acélfény-iszony.

De meglebbenti
a szél fátylát
a fénynek, isteni
jelenlétet sejtet
egy anygali arc,

béke van köröskörül,
nincs több harc...

S hiába vár
Fény kedvesére
az ara, feltámad
az északi szél,
ellep mindent
a vakság, s koromként
hull a hódara.